

'Opgroeien in
de polder tekent
je als kind'

JOHANNA VERBRUGGE: 'NIEMAND WEET PRECIES HOE JE HIER LEEFT'

AAN HET EINDE VAN DE WERELD

IN DE VERTE STAAT AAN DE DIJK EEN HOUTEN POLDERMOLEN, IN WESTELIJKE RICHTING ZIJN DE
CONTOUREN VAN EEN MELKVEEBEDRIJF TE ZIEN EN VERDER IS HET EEN LEEG LAND ROND HET HUISJE VAN
JOHANNA EN DOUWE ANNE VERBRUGGE EN HUN VIER KINDEREN. AUTO'S KUNNEN ER NIET KOMEN.
HIER RUIST ALLEEN RIET EN KLINT HET GESNATER VAN GANZEN.

TEKST MARIO BROEKHUIS FOTOGRAFIE OTTO KALKHOVEN

RECHTS:
Het gezinsleven op een afgelegen plek als deze vergt de nodige planning.

LINKSBOVEN:

Een heerlijke keuken.

LINKSONDER: Achter de deuren van deze bedstede sliep nog de vorige bewoner: Jan de Hoop, mollenvanger van beroep.

RECHTS: "Er zijn meer kinderen die graag buiten spelen, maar hier is dat toch anders."

ONDER: Vanwege al het omringende water is het nodig om de kleintjes goed in de gaten te houden.

BOVEN: Van links naar rechts: Taeke (5), Douwe Anne (44), Silke (8), Sarah (10), Johanna (40) en Teun (2).

‘Het einde van de wereld is het voor ons niet, maar je hebt hier zo veel vrijheid dat je je een beetje aan de sociale controle kunt onttrekken. Niemand weet precies hoe je hier leeft. Het blijft toch een soort mysterie voor de buitenwereld’, vertelt Johanna over het huisje dat zij, Douwe Anne en hun vier kinderen in het oude polderland bewonen. Het is alleen per boot over de riviertjes Heicop en Bijleveld te bereiken, dwars door de weilanden of over een smal fietspaadje over de dijk. Kockengen ligt op een kilometer afstand. Douwe Anne is geboren in het dorp en kende het plekje al van jongs af aan. “Voor ons was

het in het begin ook een mysterieus huisje zo ver weg van de bewoonde wereld. Wanneer je hier komt wonen denk je anoniem te wonen, maar het tegendeel is waar. Het gekke is dat je juist door deze plek een identiteit hebt gekregen. Iedereen weet ‘o, daar woon je’. En toch komt hier bijna niemand, ook de Kockenezen niet. Het pad loopt tot de poldermolen en je kunt geen rondje maken, dus zelfs op zondag zie je zelden wandelaars.” Geïsoleerd voelt het desondanks niet, vertelt Johanna: “Doordat we vier kindertjes hebben gekregen is er vanzelf een binding met het dorp ontstaan. Dat is heel leuk in combinatie met de vrijheid die we hier hebben.”

Het moet als aan het einde van de wereld hebben gevoeld voor de boerenzoon en de molenaarsdochter die aan het einde van de negentiende eeuw naar dit huisje werden verbannen. Met de voorkant zonder uitzicht tegen de dijk aan gebouwd en met rondom een sloot woonde het stel er afgezonderd. Als streng gelovig mens liet de boer het in 1871 uit schaamte voor zijn zoons buitenechtelijke relatie en het kind dat er uit voortkwam in de verste uithoek van zijn land bouwen.

PERFECTE IDYLLE

Voor de huidige bewoners is de ligging midden in de natuur juist een geweldige bonus. Johanna: “Vanochtend deed ik het gordijn open in de kamer van mijn dochter en stond er een ooievaar vlak voor het raam. De komst van de grutto’s, de vaste patronen in de natuur, daar zit je middenin.” Wanneer Douwe Anne op zaterdag de boot pakt om de boodschappen naar huis te brengen, varen hij en zijn kinderen door het prachtigste rietland, duiken links en rechts van de boot futen en meerkoeten weg, vliegen scholeksters luid tetterend over, klinkt de hoge zang van de karekiet en zoemen libellen voorbij. Blad van gele plomp en waterlelie deint in de golfslag

'Juist door deze plek krijg je een identiteit'

van de ijzeren boot. Het is de perfecte idylle. Zij fietst meermalen per dag naar het dorp om de kinderen weg te brengen en op te halen en voor kleine boodschappen. Een auto kan niet bij het huis komen. “Het is haast niet meer voorstelbaar in deze tijd. Maar dat vind ik juist heel leuk, het heen-en-weergedoe met de bakfiets maakt het speciaal. Wanneer ik een boodschap vergeten ben, kijk ik wel in de keuken waar ik me mee kan redden”, ziet Johanna het door een roze bril. Douwe Anne is nuchterder: “In de winterdag en wanneer het regent is het best lastig. Ah nee, denk ik af en toe als ik met de auto die bij het dorp staat naar mijn werk moet. Aan de andere kant, wanneer is het nu echt slecht weer? Je wacht vijf minuten en de hevigste regen is gevallen.”

BANG VOOR BULLEBAK

“Veel kindjes vinden het leuk om hier te komen”, reageert Johanna op de vraag of haar kroost in de polder genoeg sociale vaardigheden opdoet. “Ze hebben op school gelukkig veel vriendjes en die komen geregeld over de vloer en onze kinderen gaan vaak naar het dorp. Je moet het alleen beter afspreken en trekt langer met ze op, moet met ze meefietsen of de kleintjes meenemen in de bakfiets.” “Ik ben wel benieuwd welke invloed het later op onze kinderen heeft dat ze hier zijn opgegroeid. Misschien dat ze midden in Utrecht gaan wonen en daar niet meer weg willen of toch terugkeren naar het platteland”, kijkt

RECHTS: Johanna heeft er plezier in om als het moet meermalen per dag en desnoods door de regen naar het dorp te fietsen.

ONDER: Sarah is een echt natuurkind, al komt ze nu op de leeftijd om de wereld te gaan ontdekken.

Douwe Anne vooruit. “Ik ben zelf ook in de polder opgegroeid maar niet zo geïsoleerd als hier. Het tekent je wel als kind. Voor de grap zeg ik weleens dat we in de stad gaan wonen en dan komt er gelijk protest, maar zo reageren waarschijnlijk alle kinderen op verandering. Sarah, de oudste, zegt weleens dat ze in net zo’n huis wil wonen maar dan iets dichterbij het dorp. Tegelijkertijd gaat ze nu de wereld ontdekken en meer zelf op pad, dus je weet het niet. In het begin was het echt een natuurkind, wanneer ik een mol had gevangen ging ze met de dooie mol naar school. Dat vond zij heel normaal.” Johanna: “Ze vangt nog steeds kikkervisjes en duikt iedere dag in het water om te zwemmen, koud of niet. Teun speelt ook altijd buiten. Er zijn meer kinderen die graag buiten spelen, maar hier is dat toch anders. Zo voedt Silke nu een jonge kraai op die uit het nest was gevallen. Hij zit in een mandje op

haar kamer en wordt liefdevol met kattenvoer grootgebracht.”

De enige angst die de ouders hebben is het gevaar dat de allerkleinsten in de diepe sloten of de vaart belanden. Hij: “Je hoort zo veel verhalen van boeren die zo een kind verloren, daar moet je dus echt mee opletten. De meiden kunnen zwemmen, de jongens nog niet en die krijgen nog altijd een zwemvestje aan. Taeke heeft al twee keer in de sloot gelegen, ze plonzen er zo in.” Zij: “Het water trekt aan; dat is mijn grootste angst. Wanneer de deur openstaat en ze ongemerkt weglopen. Daardoor ben ik weleens enorm in paniek geraakt, en de eerste plek waar ik keek was in de sloot.” Douwe Anne: “Vroeger werd ik bang gemaakt voor de bullebak, een soort monster dat in het water leefde. De bullebak heeft verschillende namen in verschillende regio’s, maar het effect is dat je jonge kinderen bij het water vandaan

probeert te houden.” En dat werkt tot op zekere hoogte nog steeds.

AANVOER DOOR HET LAND

De lastige bereikbaarheid betekent dat het gezinsleven de nodige planning vraagt. “Ja, eigenlijk zou ik planmatiger te werk moeten gaan, maar ik ben een chaoot”, zegt zij. Hij schiet in de lach en vult aan: “Met verbouwingen en het aanvoeren van grotere materialen die niet in de boot passen moet ik het met de boer goed afspreken, want dat gaat dan met de trekker dwars door het land en kan alleen nadat er is gemaaid en als de grond droog is of bevroren.” Precies zoals de bouwmaterialen anderhalve eeuw geleden over een afstand van een kleine kilometer naar deze plaats zijn gebracht, zo sjouwde Douwe Anne het hout en de stenen aan voor de verbouwing nadat hij en Johanna hun droomplekje in 2003 in bezit namen. Ze kochten het bij inschrijving

voor het bedrag van een doorsnee rijtjeshuis. Maar het was nog niet echt bewoonbaar voor een jong stel dat wel enige eisen aan het wooncomfort en de indeling stelde. Een verbouwing volgde in kleine stappen en door veel zelf te doen. “Alleen de overschakeling van een houtvuur naar aardwarmte is geen succes. Je kunt net zo goed een grote elektrische kachel plaatsen, want de pomp die het koelwater rondpompt zuipt stroom. Bizar.” Elektra, gas en telefoon liggen er, het huishoudelijk afvalwater gaat in de septic tank, vuilniszakken gaan per boot naar een container aan de rand van het dorp. “Kortom, je kunt hier gewoon leven”, vat hij samen over het huis dat nog altijd als een pareltje in het niemandsland ligt. “Ik liep weleens aan de overkant over de dijk en vroeg me af wie er woonde, droomde ervan om er te wonen en dacht tegelijkertijd dat het nooit waar kon zijn. Het is echt een lot uit de loterij.” □

Meer zien van de plek waar Douwe Anne met zijn gezin woont? Kijk op www.landleven.nl/verbrugge

Douwe Anne neemt minstens één keer per week de boot om de grotere boodschappen naar huis te varen.